

Gunnar Fredriksson
08-677 26 22, 070-751 40 24
gunnar.fredriksson@svenskenergi.se

Vårt diariernr 057/2016

Remiss Förslag till strategi för ökad användning av solel (ER 2016:16) samt Förslag till heltäckande solelstatistik (ER 2016:20)

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

- Energiföretagen Sverige välkomnar en strategi för solel men vill betona behovet av att sätta solel-utvecklingen i ett energisystemperspektiv.
- Energiföretagen Sverige välkomnar att syftet med strategin främst är att minska , förenkla, renodla och skapa mer enhetliga regler för solel och inte utökade subventioner.
- Det är olyckligt att strategin utgår från att kraftigt öka användningen av solel i Sverige med hjälp av subventioner utan analys och hänsyn till klimatnytta, ekonomi och effekten för annan elproduktion, främst annan förnybar produktion.
- Det är bra med ett försök att rensa i floran av stöd till solel. Det huvudsakliga ekonomiska styrmedlet för ökad förnybar elproduktion bör vara elcertifikatsystemet. Dubbla stöd bör undvikas. Beslut om nya subventioner bör alltid kompletteras med beslut om hur stöd ska följas upp och fasas ut.
- Strategin tar inte hänsyn till konsekvenserna på värme- och kylmarknaden. Strategin riskerar därför att utformas så att andra resurseffektiva och förnybara lösningar som fjärrvärme missgynnas.
- Att effektgränsen om 255 kW för undantag för energiskatt på egenproducerad el ändras från att gälla juridisk person till att gälla varje anslutningspunkt är kontroversiellt och bör därför analyseras noggrant, bland annat med avseende på vilka kostnader det kan innebära för samhället.
- Statistiken för solceller bör utvecklas med tanke på de relativt stora mängder som kan komma in.

Synpunkter

Allmänt

Energiföretagen Sverige anser att utvecklingen mot ett hållbart energisystem är bra och att solenergi kan ge ett gott tillskott till detta. För den enskilde är ofta den främsta drivkraften att investera i solenergi ett engagemang för den egna elanvändningen och miljö/klimatfrågor. Detta är värdefullt att ta till vara – ju fler som lär sig om el, desto större blir medvetenheten om nyttan av produkten el. Därför bör en av de viktigare delarna vara att minska administrativa trösklar och rensa i bidragsfloran för de som vill investera i solel. Enkelhet bör vara ett ledord.

Energiföretagen Sverige anser att användning och utbyggnad av olika energikällor främst ska ske på marknadsmässiga villkor, där klimateffekt och övriga miljöaspekter ska utgöra de tunga beslutsunderlagen. Således är det handeln med utsläppsrätter, eventuellt förstärkt med koldioxidskatt, tillsammans med våra stränga miljölagar som bör sätta ramarna. Därför bör stöd till olika former av energi vara teknikneutrala och baseras på deras klimat- och miljöprestanda. Dessutom bör stöd inte utgå när vi har en stor överkapacitet i vår elproduktion, vilket ser ut att vara fallet under överskådlig tid.

Energiföretagen Sverige menar att solenergi är en ännu icke mogen teknik. Med detta menar vi att både teknik och ekonomi fortfarande utvecklas snabbt och att det även finns möjligheter att utveckla själva installationen. Då solenergin har stor potential finns motiv för stöd i introduktionsfasen. Ett sådant stöd bör vara utformat så att det har tydliga och lättförståeliga regler med bestämda ramar och tydliga avslut. Vår uppfattning är att investeringsstöd är bättre än produktionsstöd eftersom det stör marknaden mindre. Elcertifikaten har hittills tjänat sitt syfte bra men det flertal olika stöd som nu finns till solel tar bort mycket av den ursprungliga tanken med elcertifikaten genom att det stör teknikneutraliteten. Att extra stöd går till vissa energiformer stör även konkurrensen, till exempel mellan olika kraftslag, mellan storskalig och egen producerad kraft och den mellan fjärrvärme och kombinationen solceller – värmepump. Analysen över dessa samband och helhetsperspektivet på energisystemet saknas i rapporten.

Specifika synpunkter

Mängden solel

I rapporten skrivs att vi framemot 2040 kan ha mellan 7 och 14 TWh solel i vårt elsystem. Trots den starka utvecklingen av både teknik och pris bedömer Energiföretagen Sverige att solceller knappast kan utgöra något riktigt storskaligt alternativ för Sverige innan man har bra och billiga möjligheter för storskalig lagring av energi. En av orsakerna är att en stor mängd solceller i systemet kan ge överkapacitet för elproduktion under sommarhalvåret, vilket ger låga priser som minskar intäkterna och därmed investeringsviljan. Detta samtidigt som intäkterna även är små på vintern då priset är högt.

En annan begränsande faktor kan vara att mycket solel också ställer hårda krav på balanserande krafter i elnäten. Förutom de lätt förutsebara variationerna – dag/natt och sommar/vinter – kan produktionen variera mycket snabbt med väderförhållandena. Av detta skäl är det till exempel viktigt att behålla eller helst öka vattenkraftens reglermöjligheter.

När kan stöd till solceller tas bort

I rapporten sägs att efter 2040 ska solenergi kunna leva på egna meriter, alltså utan stöd. Med hänsyn till den mycket snabba utvecklingen av både teknik och ekonomi för solenergi menar vi att detta kan komma att ske tidigare än så. Energiföretagen Sverige anser att strategin bör ta med ett sådant resonemang och tydligt visa på hur den kan samverka med andra energislag. Utvecklingen kring digitalisering, smarta nät och lagring är också viktiga att beakta. Det bör också tas fram en plan för uppföljning och utvärdering så att stöden för solceller kan fhasas ut i takt med att stödbehoven minskar.

Effektgränsen på 255 kW

Lika villkor på den kommersiella marknaden för elproduktion bör eftersträvas. Energiföretagen Sverige håller med om strävan efter mer enhetliga regler, rättvisare villkor och teknisk konkurrensneutralitet eftersom ny elproduktion inte ska hindras av krångliga och svårtydda regler. I detta sammanhang vill vi peka på att bygglovsregler för elproduktion i allmänhet bör förenklas.

Förslaget att ändra effektgränsen på 255 kW för undantag för energiskatt på egenproducerad el från att gälla juridisk person till anslutningspunkt bör emellertid ses över då det kommer att innebära ökade förlorade intäkter för statskassan. Hur mycket som kan gå förlorat i minskade skatteintäkter är svårt att uppskatta men förtjänar en genomgång.

Elcertifikat

Idag finns ett flertal parallella stödsystem för t.ex. solceller vid sidan av elcertifikatsystemet. Solceller omfattas i dag av investeringsstöd, skattereduktion för mikroproduktion och energiskattebefrielse. Detta innebär att teknikneutraliteten i elcertifikatsystemet undergrävs. Energiföretagen anser att grundregeln borde vara att elcertifikatsystemet är det stöd till förnybar el som ges från samhällets sida. Samtidigt visar Energimyndigheten att administrationen av små anläggningar, primärt solceller, är mycket betungande inom ramen för elcertifikatsystemet. Det finns således skäl att fundera över om elcertifikatsystemet är lämpligt för att hantera mikroanläggningar. Energiföretagen anser att det åtminstone borde införas begränsningsregler som innebär att inte investeringsstöd, skattenedsättning och elcertifikat kan kombineras i syfte att bibehålla den teknikneutrala inriktningen i elcertifikatsystemet.

Energiföretagen bedömer att de flesta av dessa mikroanläggningar kommer att byggas oavsett om de är med i elcertifikatsystemet eller inte. Således borde konsekvenserna av att exkludera dessa små anläggningar ur elcertifikatsystemet, både för elcertifikatmarknaden och för hela elmarknaden, belysas. Den föreslagna effektgränsen på 68kW bör dessutom ses över så att den motsvarar de effektgränser som gäller för energiskattebefrielse som införts i lagen om skatt på energi per 1 juli 2016. Därigenom uppnås en större samordning av olika regelverk och styrmedel som ger mer generella och teknikneutrala villkor.

Statistik

Statistiken över solceller har stora brister men i dagsläget, med en mycket ringa andel solet i vårt system, är den rudimentära statistiken inte ett stort problem. Dock är det viktigt att statistiken och metoderna för insamling utvecklas så att detta finns på plats när solenergin får större andel av vår elproduktion. Rapporten föreslår att utbyggnadstakten, i kW, följs genom enkäter till elnätsföretagen. Vi är oroliga över att detta kan ge en ökad administrativ arbetsbörda, om den kraftiga ökning som antas i rapporten blir av.

Med en statistik som endast följer den installerade effekten syns inte korrekt produktion eftersom den el som konsumeras *in house* (exempelvis i en villa) endast visas som minskad förbrukning. Detta förstärks också av energikravens utformning i byggreglerna där solceller på en byggnad inte räknas in i en byggnads energiprestandakrav utan räknas som en energibesparingsåtgärd, trots att soleten utgör tillförd energi. Detta får bland annat som följd att Sveriges andel av förnybar energi ser ut att vara mindre än vad den verkligen är, medan energieffektiviseringen får ett högre värde än det verkliga. För att följa hur mycket el som faktiskt produceras föreslår rapporten att man använder en schablon. Detta kan vara tillräckligt med dagens ringa utbyggnad, men när vi börjar närma oss flera TWh bör man analysera om en schablon är tillräcklig eller om statistiken måste vara noggrannare.

Pernilla Winnhed
vd Energiföretagen Sverige